

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa 2300691	Queja 2300691
Queixa d'ofici núm. 1/2023	Queja de oficio núm. 1/2023
Matèria Educació	Materia Educación
Assumpte Alteració de la convivència en la comunitat educativa de l'IES La Moreria de Mislata	Asunto Alteración de la Convivencia en la Comunidad Educativa del IES La Moreria de Mislata
Actuació Resolució d'inici d'investigació	Actuación Resolución de inicio de investigación

Amb data 22/02/2023 diversos mitjans de comunicació, tant d'àmbit estatal com autonòmic, han posat en relleu la situació extrema en la qual es troba el centre educatiu IES La Moreria, de Mislata, absolutament desbordat pels problemes de salut mental i amb 15 menors amb el protocol per conductes suïcides o autolesions activat. Aquests fets, juntament amb la falta de personal especialitzat —cosa que impedeix prestar l'atenció necessària a l'alumnat amb necessitats educatives específiques—, reforç docent i, finalment, deficiències en les infraestructures del centre, havien sigut plantejats i comunicats per l'equip directiu del centre, de manera reiterada, davant la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

La Convenció sobre Drets del Xiquet de Nacions Unides, adoptada per l'Assemblea General el 20 de novembre de 1989 i ratificada per Espanya el 1990, reconeix en l'article 28 el dret a l'educació dels xiquets i de les xiquetes i estableix en l'article 29 que l'educació ha de fomentar el ple desenvolupament de la personalitat, les aptituds i les capacitats de la infància i el respecte pels drets humans i les llibertats individuals, com també preparar els xiquets i les xiquetes per a assumir una vida responsable en una societat lliure, amb esperit de comprensió, tolerància, pau i igualtat entre sexes i pobles.

La Constitució Espanyola reconeix en l'article 27 el dret a l'educació. Aquest mandat comina les administracions públiques, no sols a garantir el servei públic a l'alumnat, sinó també a remoure els obstacles de qualsevol naturalesa que impedisquen o dificulten l'exercici del dret a l'educació.

D'aquesta manera, la nostra Constitució, a més de reconèixer el dret fonamental a l'educació de tothom (art. 27.1 CE), preveu també, de manera especial, el dret dels xiquets a gaudir de la protecció prevista en els acords internacionals ratificats per Espanya, en relació amb aquell dret (art. 39.4 CE), alhora que imposa a les administracions educatives el deure de regir la seua actuació conformement al principi rector de «l'interés superior del menor».

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix, entre els principis bàsics del sistema educatiu, l'educació per a la convivència, el respecte, la prevenció de conflictes i la resolució pacífica d'aquests, com també per a la instauració de la cultura de la no-violència en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, i la lluita contra l'assetjament escolar i el ciberassetjament amb la finalitat d'ajudar l'alumnat a reconèixer qualsevol forma de

Con fecha 22/02/2023 diversos medios de comunicación, tanto de ámbito estatal como autonómico, han puesto de relieve la situación extrema en la que se encuentra el centro educativo IES "La Moreria" de Mislata, absolutamente desbordado por los problemas de salud mental y con 15 menores con el protocolo por conductas suicidas o autolesiones activado. Estos hechos, junto a la falta de personal especializado que impide prestar la atención necesaria al alumnado con necesidades educativas específicas, refuerzo docente y, finalmente, deficiencias en las infraestructuras del centro, habían sido planteados y comunicados por el equipo directivo del centro, de manera reiterada, ante la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte.

La Convención sobre Derechos del Niño de Naciones Unidas, adoptada por la Asamblea General, el 20 de noviembre de 1989 y ratificada por España en 1990, reconoce, en su artículo 28, el derecho a la educación de los niños y de las niñas y establece, en su artículo 29, que la educación debe fomentar el pleno desarrollo de la personalidad, las aptitudes y las capacidades de la infancia y el respeto por los derechos humanos y las libertades individuales, así como preparar a los niños y las niñas a asumir una vida responsable en una sociedad libre, con espíritu de comprensión, tolerancia, paz e igualdad entre sexos y pueblos.

La Constitución Española reconoce en su artículo 27 el derecho a la educación. Este mandato comina a las Administraciones públicas, no sólo a garantizar el servicio público al alumnado, sino también a remover los obstáculos de cualquier naturaleza que impidan o dificulten el ejercicio del derecho a la educación.

De este modo, nuestra Constitución, además de reconocer el derecho fundamental a la educación de todos (art. 27.1 CE), prevé también, de modo especial, el derecho de los niños a gozar de la protección prevista en los acuerdos internacionales ratificados por España, en relación con aquel derecho (art. 39.4 CE), al tiempo que impone a las Administraciones educativas el deber de regir su actuación conforme al principio rector del «interés superior del menor».

La Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, establece, entre los principios básicos del sistema educativo, la educación para la convivencia, el respeto, la prevención de conflictos y la resolución pacífica de los mismos, así como para la instauración de la cultura de la no violencia en todos los ámbitos de la vida personal, familiar y social, y la lucha contra el acoso escolar y el ciberacoso con la finalidad de ayudar al alumnado a reconocer toda forma de maltrato, abuso sexual,

maltractament, abús sexual, violència o discriminació, i a reaccionar-hi.

El Decret 195/2022, d'11 de novembre, del Consell, estableix i regula el model de gestió de la igualtat i la convivència en el sistema educatiu valencià, i en la seua disposició transitòria primera determina que mentre que no es desplegue la normativa reguladora que desenvolupa el citat decret, es mantindran en vigor les disposicions relatives als protocols d'actuació i intervenció davant supòsits de violència escolar amb conseqüències greument perjudicials per a la convivència en els centres, recollits en l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència en els centres educatius de la Comunitat Valenciana i s'estableixen els protocols d'actuació i intervenció davant supòsits de violència escolar.

La Llei 26/2018, de 21 de desembre, de la Generalitat, de drets i garanties de la infància i l'adolescència, estableix en l'article 39, quant a la salut mental, que:

La Generalitat ha de promoure els recursos i les intervencions necessàries per a la promoció de la salut mental infantil i adolescent i la prevenció dels trastorns mentals en aquesta població, segons els manuals de diagnòstic internacionalment acceptats.

Aquestes accions de promoció i prevenció han d'estar dirigides tant a les xiquetes, xiquets i adolescents com als seus progenitors, al personal docent i a la població en general. Així mateix, la conselleria competent en matèria de sanitat ha de procurar l'assistència, rehabilitació i inclusió dels qui presenten problemes de salut mental, principalment a partir de les USMIA en ràtio i distribució suficient. Així mateix, ha de desenvolupar estratègies de coordinació i col·laboració entre les conselleries amb competències en aquest àmbit, per a garantir una adequada atenció i seguir els fonaments de l'Estratègia valenciana de salut mental i el Pacte autonòmic per a l'atenció de persones amb trastorn mental greu, a fi de garantir un diagnòstic precoç i establir una atenció transversal centrada en el menor, mitjançant un model comunitari i integrador que faça prevaler l'atenció psicosocial als tractaments farmacològics.

Així mateix, la Generalitat Valenciana ha de promoure en la societat valenciana un tractament de les xiquetes, xiquets i adolescents amb problemes de salut mental que els preserve de prejudicis i de discriminació.

Arribats a aquest punt, cal recordar que les actuacions del Síndic de Greuges han d'atendre especialment la protecció dels drets de la infància i de l'adolescència reconeguts per la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets del xiquet i per la legislació sobre la infància i l'adolescència i dels qui puguen trobar-se, d'acord amb l'article 19 d'aquesta llei, en situació de risc d'exclusió o d'especial vulnerabilitat, com també la defensa de la igualtat entre dones i homes. A aquest efecte, el Síndic de Greuges té la condició de defensor dels drets de la infància i de l'adolescència, sense detriment de les funcions que corresponen al Ministeri Fiscal, i a aquest efecte ha de supervisar l'actuació de l'Administració Pública valenciana.

L'objecte de la nostra intervenció, per tant, se centra en l'anàlisi de l'existència d'actuacions administratives que hagen generat una situació de vulneració dels drets constitucionals i/o estatutaris de la ciutadania.

violencia o discriminación, y a reaccionar.

El Decreto 195/2022, de 11 de noviembre del Consell, establece y regula el modelo de gestión de la igualdad y la convivencia en el sistema educativo valenciano, y en su Disposición Transitoria Primera, determina que mientras que no se desarrolle la normativa reguladora que desarrolla el citado decreto, se mantendrán en vigor las disposiciones relativas a los protocolos de actuación e intervención ante supuestos de violencia escolar con consecuencias gravemente perjudiciales para la convivencia en los centros, recogidos en la Orden 62/2014, de 28 de julio, de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, por la que se actualiza la normativa que regula la elaboración de los planes de convivencia en los centros educativos de la Comunitat Valenciana y se establecen los protocolos de actuación e intervención ante supuestos de violencia escolar.

La Ley 26/2018, de 21 de diciembre, de la Generalitat, de derechos y garantías de la infancia y la adolescencia en su artículo 39 establece en relación con la salud mental que:

La Generalitat promoverá los recursos e intervenciones necesarias para la promoción de la salud mental infantil y adolescente y la prevención de los trastornos mentales en esta población según los manuales de diagnóstico internacionalmente aceptados.

Dichas acciones de promoción y prevención deberán estar dirigidas tanto a las niñas, niños y adolescentes como a sus progenitores, al personal docente y a la población en general. Asimismo, la conselleria competente en materia de sanidad procurará la asistencia, rehabilitación e inclusión de quienes presenten problemas de salud mental, principalmente a partir de las USMIA en ratio y distribución suficiente. Desarrollará, asimismo, estrategias de coordinación y colaboración entre las consellerias con competencias en este ámbito para garantizar una adecuada atención, siguiendo los fundamentos de la estrategia valenciana de salud mental y el pacto autonómico para la atención de personas con trastorno mental grave, para garantizar un diagnóstico precoz y establecer una atención transversal centrada en el menor mediante un modelo comunitario e integrador que prime la atención psicosocial a los tratamientos farmacológicos.

Asimismo, la Generalitat Valenciana promoverá en la sociedad valenciana un tratamiento de las niñas, niños y adolescentes con problemas de salud mental que les preserve de prejuicios y de discriminación.

Llegados a este punto, es preciso recordar que las actuaciones del Síndic de Greuges tienen que atender especialmente la protección de los derechos de la infancia y de la adolescencia reconocidos por la Convención de las Naciones Unidas sobre los derechos del niño y por la legislación sobre la infancia y la adolescencia y de quienes puedan encontrarse, de acuerdo con el artículo 19 de esta ley, en situación de riesgo de exclusión o de especial vulnerabilidad, así como la defensa de la igualdad entre mujeres y hombres. A estos efectos, el Síndic de Greuges tiene la condición de defensor de los derechos de la infancia y de la adolescencia, sin detrimento de las funciones que correspondan al Ministerio Fiscal, y a cuyo efecto supervisará la actuación de la Administración Pública valenciana.

El objeto de nuestra intervención, por lo tanto, se centra en el análisis de la existencia de actuaciones administrativas que hayan generado una situación de vulneración de los derechos constitucionales y/o estatutarios de la ciudadanía.

La situació ressenyada en el centre docent públic esmentat pot implicar una vulneració dels drets reconeguts a les persones menors d'edat, fet que capacita el Síndic per a iniciar una queixa d'ofici conformement al que es disposa en l'article 23 de la Llei 2/2021, reguladora de la institució.

En conseqüència, aquesta institució ha decidit obrir una queixa d'ofici amb la finalitat d'investigar i supervisar els fets descrits. Per això, sol·licitem a la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport i a la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, cadascuna des del seu àmbit competencial, que ens remeten un informe detallat i raonat sobre els fets que motiven l'obertura de la present queixa d'ofici, juntament amb la valoració de la possible afectació dels drets invocats. A aquest efecte, es concedeix el termini d'un mes per a l'emissió d'aquests informes.

I, en particular, la **Conselleria d'Educació, Cultura i Esport** haurà d'informar sobre els aspectes següents:

Primer. Indiquen quins protocols d'actuació i intervenció s'han implementat segons l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència en els centres educatius de la Comunitat Valenciana i s'estableixen els protocols d'actuació i intervenció davant supòsits de violència escolar.

En cas que s'hi hagen aplicat, informen sobre el seguiment i la valoració d'aquests, com també pel que fa a la data de la seua posada en marxa.

Segon. Identifiquen les mesures d'abordatge educatiu adoptades davant el conflicte que altera la convivència en el centre, incloent-hi les mesures de caràcter cautelar que s'hagen adoptat, si s'escau.

Tercer. Envien còpia de l'informe de la direcció del centre en la seua qualitat de coordinador d'igualtat i convivència.

Quart. Programes concrets que s'estiguen aplicant en el centre davant aquesta situació que altera la convivència escolar, i també els programes que es preveu desenvolupar en un futur i, si s'escau, termini per a la seua aplicació.

Si s'escau, informen sobre el seguiment i la valoració de l'aplicació dels programes concrets que s'estiguen desenvolupant.

Cinqué. Indiquen si s'ha dotat el centre de recursos de suport, tant de personal docent com de no docent, i si aquests són suficients per a abordar les necessitats de l'alumnat.

Sisé. Indiquen si els recursos de suport existents en el centre són suficients per a atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials. En cas negatiu, informen de la previsió temporal per a la provisió d'aquests recursos.

Seté. Ressenyen les deficiències existents en la infraestructura educativa i el seu ajust a les necessitats que requereix la comunitat educativa. Indiquen la previsió temporal per a escometre les referides obres necessàries, si s'escau.

La situación reseñada en el citado centro docente público puede suponer una vulneración a los derechos reconocidos a los menores de edad, lo que capacita al Síndic a iniciar una queja de oficio conforme a lo dispuesto en el artículo 23 de la Ley 2/2021, reguladora de la institución.

En consecuencia, esta institución ha decidido abrir una queja de oficio con el fin de investigar y supervisar los hechos descritos. Por ello, solicitamos a la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte y a la Conselleria de Sanidad Universal y Salud Pública, cada una de ellas desde su ámbito competencial, que nos remita un informe detallado y razonado sobre los hechos que motivan la apertura de la presente queja de oficio, junto con la valoración de la posible afectación de los derechos invocados. A tal efecto, se concede el plazo de un mes para la emisión de estos.

Y en particular, la **Conselleria de Educación, Cultura y Deporte** deberá informar sobre los siguientes extremos:

Primero. Indíquenos qué Protocolos de actuación e intervención se han implementado a tenor de la Orden 62/2014, de 28 de julio, de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, por la que se actualiza la normativa que regula la elaboración de los planes de convivencia en los centros educativos de la Comunitat Valenciana y se establecen los protocolos de actuación e intervención ante supuestos de violencia escolar.

En caso de que hubieran sido aplicados, infórmenos sobre el seguimiento y valoración de estos, así como la fecha de su puesta en marcha.

Segundo. Identifique las medidas de abordaje educativo adoptadas ante el conflicto que altera la convivencia en el centro, incluyendo las medidas de carácter cautelar que se hubieran adoptado en su caso.

Tercero. Remítanos copia del informe de la dirección del centro en su calidad de coordinador de igualdad y convivencia.

Cuarto. Programas concretos que se estén aplicando en el centro ante esta situación que altera la convivencia escolar, así como los programas que se prevén desarrollar en un futuro y en su caso, plazo para su aplicación.

En su caso, infórmenos sobre el seguimiento y valoración de la aplicación de los programas concretos que se estén desarrollando.

Quinto. Indíquenos si se ha procedido a dotar al centro de recursos de apoyo, tanto de personal docente como de no docente, siendo estos los suficientes para abordar las necesidades del alumnado.

Sexto. Indíquenos si los recursos de apoyo existentes en el centro son suficientes para atender al alumnado con necesidades educativas especiales. En caso negativo, previsión temporal para la provisión de estos recursos.

Séptimo. Reséñenos las deficiencias existentes en la infraestructura educativa y su ajuste a las necesidades que requiere la comunidad educativa. Indíquenos la previsión temporal para acometer las referidas obras necesarias en su caso.

Huité. Informen de les peticions realitzades des del centre a l'Administració educativa en relació amb els recursos com ara hores per al PAM (Pla d'actuació per a la millora). Resolucions adoptades des de la Conselleria davant d'aquestes i previsió d'un augment en el nombre d'hores com a millora de les concedides.

Nové. Indiquen si hi haurà dotació de més hores de docència en àrees lingüístiques per a poder acollir i fer l'acompanyament necessari a l'alumnat d'origen estranger existent en el centre. En cas negatiu, justificació de la mesura.

Desé. Qualsevol altra informació que consideren d'interès per a proveir millor la queixa.

I la **Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública** ha d'informar, en particular, dels aspectes següents:

Primer. Informen si, en el cas de l'alumnat de l'IES La Moreria, de Mislata, han sigut implementades les mesures d'intervenció previstes en el Pla de prevenció del suïcidi i maneig de la conducta suïcida de la Comunitat Valenciana.

Segon. Qualsevol altra informació que consideren d'interès per a proveir millor la queixa.

El termini d'un mes concedit per a l'emissió dels informes sol·licitats podrà ser ampliat un altre mes pel Síndic de Greuges, amb caràcter excepcional i a instàncies de l'Administració autonòmica, «quan concórreguen circumstàncies justificades que així ho aconsellen en un determinat supòsit» (article 31 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges). En tot cas, aquesta ampliació s'haurà de sol·licitar abans que finalitze el termini inicialment concedit, i el Síndic resoldrà el que resulte procedent.

Si l'informe requerit no s'emet dins del termini concedit, es prosseguirà amb la investigació i, conformement amb l'art. 39.1.a de la Llei 2/2021, del Síndic, es considerarà que existeix falta de col·laboració i, amb independència que es pugui adoptar qualsevol de les mesures establides en l'apartat 3 d'aquest mateix precepte, es farà constar aquesta circumstància en la resolució final com a incompliment del seu deure de col·laboració (art. 39.4).

Àngel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana

Octavo. Infórmenos de las peticiones realizadas desde el centro a la Administración educativa en relación con los recursos como horas para el PAM (Plan de Actuación para la Mejora). Resoluciones adoptadas desde la Conselleria ante las mismas y previsión de un aumento en el número de horas como mejora de las concedidas.

Noveno. Indíquenos si se va se proceder a dotar de más horas de docencia en áreas lingüísticas para poder acoger y dar el acompañamiento necesario al alumnado de origen extranjero existente en el centro. En caso negativo, justificación de tal medida.

Décimo. Cualquier otra información que considere de interés para la mejor provisión de la queja

Y la **Conselleria de Sanidad Universal y Salud Pública** deberá informar, en particular, sobre los siguientes extremos:

Primero. Infórmenos si, en el caso del alumnado del IES "La Moreria" de Mislata, han sido implementadas las medidas de intervención contempladas en el Plan de prevención del suicidio y manejo de la conducta suicida de la Comunitat Valenciana.

Segundo. Cualquier otra información que considere de interés para la mejor provisión de la queja

El plazo de un mes concedido para la emisión de los citados informes podrá ser ampliado por un mes más por el Síndic de Greuges, con carácter excepcional y a instancia de la Administración autonómica, «cuando concurren circunstancias justificadas que así lo aconsejen en un determinado supuesto» (artículo 31 de la Ley 2/2021, de 26 de marzo, del Síndic de Greuges). En todo caso, esta ampliación deberá solicitarse antes de que finalice el plazo inicialmente concedido, y el Síndic resolverá lo que resulte procedente.

Si el informe requerido no se emite dentro del plazo concedido, se proseguirá con la investigación y, conforme al art. 39.1.a de la Ley 2/2021, del Síndic, se considerará que existe falta de colaboración y, con independencia de que se pueda adoptar cualquiera de las medidas establecidas en el apartado 3 de este mismo precepto, se hará constar dicha circunstancia en la resolución final como incumplimiento de su deber de colaboración (art. 39.4).